

Høyring av verneplan for skog

Forslag til utviding av Kleppefjell naturreservat i Hjartdal kommune – med endring av namn til Kleppefjell og Venelinuten naturreservat

Gamal grandominert skog i kjerneområde 10. Foto: John Gunnar Brynjulvsrud

Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark
Februar 2024

Innhald	side
1. Bakgrunn.....	3
2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern.....	3
3. Heimelsgrunnlag.....	3
4. Saksgang.....	4
5. Verneplanen sitt omfang.....	13
6. Faktaark.....	14
7. Framlegg til verneforskrift.....	19

Vedlegg: Vernekart er lagt ved høyringa som eige vedlegg.

1. Bakgrunn

Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark sender med dette på høyring framlegg til utviding av Kleppefjell naturreservat i Hjartdal kommune, Telemark. Området grensar inntil eksisterande Kleppefjell naturreservat og Statsforvaltaren foreslår at namnet på det nye reservatet skal vera Kleppefjell og Venelinuten.

Bakgrunnen for framlegget er eit tilbod frå grunneigarene i området om frivillig vern av skog. Tilbodet kom inn 5. juli 2019 gjennom AT Skog. Det er gjort registreringar av naturverdiane i området i 2019 som dokumenterer verdier som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven.

2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern

Meld. St. 14 (2015 – 2016) *Natur for livet* legg opp til ei vidareføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, mellom anna auka frivillig skogvern. Under handsaminga av meldinga bad Stortinget regjeringa sette mål om vern av både offentleg eigd skog og frivillig vern av privateigd skog til 10 % av skogarealet i landet. Naturfaglege evalueringar som ligg til grunn for prioriteringane i skogvernarbeidet er «*Evaluering av skogvernet i Norge*», NINA rapport 54/2002 og «*Naturfaglig evaluering av norske verneområder*», NINA rapport 535/2010.

Ved frivillig skogvern gir grunneigarane Statsforvaltaren tilbod om vern av aktuelle område. Det blir gjort naturfaglege registreringar og utarbeidd skogtakster for dei områda der det trengst. På grunnlag av tilbod og dei naturfaglege registreringane utarbeider Statsforvaltaren forslag til avgrensing av verneområdet. På grunnlag av tilbod og mal for verneforskrift for naturreservat utarbeider Statsforvaltaren forslag til verneforskrift som blir sendt til grunneigarane for kommentarar. Miljødirektoratet utpeikar ein skogsakkyndig som får i mandat å forhandle med grunneigarane eller grunneigarane sin representant. Ved semje blir det utarbeidd avtale der erstatningssum, forslag til verneforskrift og avgrensing av verneområdet blir avklart.

Det vanlege er at når staten og grunneigar er einige om desse punkta vil området gjennomgå vanleg sakshandsaming i tråd med naturmangfoldloven. Etter avtale med grunneigar kan melding og høyring av verneforslag likevel gjennomførast før avtale er signert. Frå avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjeld ei vederlagsordning. Utbetaling av erstatningsbeløp skjer når vernevedtaket er fatta.

3. Heimelsgrunnlag

Vern av spesielle område eller førekomstar skjer i medhald av lov 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33 – 51. I naturmangfoldloven er det gitt heimel for oppretting av ulike vernekategoriar. Vernekategorien naturreservat, som er det strengaste vernet etter naturmangfoldloven, jf. § 37, vil bli bruka for denne verneplanen for skog på privat grunn.

Vedtak om oppretting av naturreservat vert gjort av Kongen i statsråd etter § 37 i naturmangfoldloven, som lyder slik:

” Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- b) representerer en bestemt type natur,
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,

- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsl. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfold, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdets skjøtsel.”

4. Saksgang

Formell start på verneplanarbeidet for utviding av Kleppefjell naturreservat vart meldt 29. oktober 2021 med namnet Kleppefjell (utviding), og frist for innspel var 15. desember 2021.

Det kom inn følgjande merknader til oppstartsmeldinga:

Bane NOR (brev dagsett 02.11.21) uttalar følgjande:

«Områdene som skal vernes ligger langt fra jernbane. Bane NOR har ingen merknader.»

Språkrådet (brev dagsett 17.11.21) uttalar følgjande:

«Det utvida området dekker mykje meir enn berre Kleppefjell. Statsforvaltaren bør finne ut om det finst andre namn som ville vere meir dekkande her.»

Statkraft (brev dagsett 23.11.21) uttalar følgjande:

«Vi har ingen innvendinger til det varslede skogvernet, men det er viktig for oss at våre interesser og rettigheter i forhold til vannkraftanleggene blir ivaretatt på en forsvarlig og god måte, både når det gjelder avgrensning av verneområdet og evt. om nødvendig også i verneforskriften.»

Statkraft ut over det gitt uttale til området kalt Modalen i Tokke kommune.

Landbruksdirektoratet (brev dagsett 24.11.21) uttalar følgjande:

«Som instans for høyringa av forslag til oppretting av nye naturreservat, ønsker vi å gi nokre generelle innspel til verneprosessen.

Grundig beskriving av området

Av høyringsdokumenta må det komme tydeleg fram om og i tilfelle korleis det aktuelle området blir nytta til landbruksformål. Dersom det er landbruksinteresser i området som ikkje blir tatt omsyn til i utkast til forskrift, ber vi om at det blir grunngeve i høyringsdokumenta.

Typiske landbruksinteresser kan vere (lista er ikkje uttømmende):

- o Skogsbilveg som er naudsynt for skogbruk på tilgrensande areal
- o Traktorveg i samband med jordbruk
- o Støl/seterområde
- o Beite
- o Reindrift

Utforming av forskrift

Dersom det går vegar/ferdselsårer gjennom verneområdet, må Statsforvaltaren vurdere om det kan bli gitt føresegn om merking, rydding og vedlikehald av desse. Det bør bli lagt til rette for drift og vedlikehald av eventuelle støl-/seterområde og bli opna for andre tekniske tiltak som bidreg til ein landbruksmessig utnytting av området. Dersom slike tiltak ikkje er ønskeleg innanfor verneområdet, må det bli gitt ei fagleg grunngeving for dette i høyringsdokumenta.

Beite vil vere aktuelt i mange område som blir foreslått verna som naturreservat. Det bør difor bli vurdert om forskrifta kan opne for dette. Viss ikkje, må det bli gjort greie for kvifor i høyringsdokumenta. Dersom det blir opna for beiting i området bør det også bli utarbeida føresegn for utsetting av saltsteinar og oppføring/vedlikehald av gjerde og sankekeveer.

For alle tiltaka over må det bli vurdert om det kan bli gitt føresegn om motorferdsel i samband med tiltaka. Det bør bli gitt generelt unntak frå føresegna om ferdsel i samband med uttransportering av sjuke og skadde bufe.

Vi går ut frå at Statsforvaltaren sin landbruks- og reindriftsfaglige kompetanse blir involvert i utforming av forskrift og verneplan. Det vil også vere nyttig å involvere den lokale landbruksforvaltninga i arbeidet.»

Forsvarsbygg (brev dagsett 07.12.21) uttalar følgjande:

«Vi ser foreløpig ingen konfliktar med det foreslåtte verneområdet. Vi ber likevel om at de tek naudsynete unntak for militær operativ verksemd inn i forskrift til verneplanen. Vi ber og om at det særskilte unntaket for avgang og landing med Forsvaret sine luftfartøy vert tatt med i forskrift, for å ivareta omsynet til militær luftoperativ verksemd. Vi har ingen ytterligare merknader til verneframlegget nå.»

Arendals Vasdrags Brugseierforening (brev dagsett 08.12.21):

Brukseigarforeninga har berre gitt uttale til Finndølajuvet i Fyresdal kommune.

Dei ettersende og ein kommentar i eigen e-post dagsett 17.12.21 om same område.

Skafså Kraftverk ANS (brev dagsett 13.12.21):

Dei har berre uttala seg til området kalla Modalen i Tokke kommune.

Vest-Telemark Kraftlag (brev dagsett 14.12.21):

Kraftlaget har berre gitt uttale til området kalla Modalen i Tokke kommune.

BirdLife Norge avdeling Telemark (brev dagsett 14.12.21) uttalar følgjande:

«Kartlegging av fuglelivet i foreslåtte verneområder

Vi er opptatt av at kartleggingsprosessen frem til endelig vern av skogsområder må inkludere kartlegging av fuglelivet i de aktuelle områdene. En gjennomgang av tidspunktene for kartleggingene av de aktuelle områdene i denne saken viser at et klart flertall skjer fra september til november. Noen få i august og én i juli. Flere arter av trekkfugl har allerede dratt fra landet i september. På sensommeren og høsten er det i tillegg mange fuglearter som ikke gjør så mye av seg eller til og med har flyttet seg ut av hekkeområdene, og disse kartlegges dermed best på sen vinteren eller våren.

Et eksempel for å vise mangelfull kartlegging av fugl er rapporten fra Modalen i Tokke

kommune. I løpet av 7 feltdager så var det enten ingen fuglearter som ble observert eller ingen som var viktige nok til å bli nevnt.

Et annet aspekt er at når man har feltarbeid for å påvise en del av de andre artsgruppene, så som lav, sopp, karplanter og biller, så krever dette så stor oppmerksomhet at det ofte kan bli vanskelig å få med seg det fuglelivet som må være i området med mindre man har dedikert personell til stede.

Om frivillig vern av skog

Sett bort i fra mangelfull kartlegging av fugleliv er BirdLife Telemark positive til frivillig vern av skog. Men det betyr ikke automatisk at alle områdene som blir foreslått for vern er like godt egnet til dette vernet.

Det er viktig at de områdene blir satt av til frivillig vern er av en slik verdi at det føles viktig å verne områdene. Når det er et mål at 10% av skogen i landet vårt skal vernes så er det viktig at skogen har stor nok verdi til å forsvare et vern, og at resurser ikke går med på vern av områder som er av lav verdi for biologisk mangfold.

Ettersom grunneiere får kompensasjon for å avgi et område til frivillig vern samt at det finnes begrensede midler til dette, så bør man også være tilbakeholdende med å verne områder uten så store verneverdier.

Forslag i forbindelse med verneplanarbeidet

BirdLife Telemark foreslår at de områdene som kun har lokal verneverdi (område 3, 5, 8, 9, 21 og 25 går ut av planene for frivillig vern og at de midlene som skulle blitt brukt til dette heller brukes ved en annen anledning når man får tilbud om områder som har høyere verneverdi.

Videre forslår vi at områdene som har regional verneverdi blir fredet. Først og fremst innenfor de områdene som kartleggerne har vurdert som verneverdig, men i tillegg at man også tillater at et område rundt blir vernet som en fornuftig buffersone for de verneverdige områdene. Dette gjelder områdene; 2, 10, 11, 12, 14, 20, 22, 23 og 27. Samtlige av de foreslåtte områder som har nasjonal eller internasjonal verneverdi bør bli vernet innenfor de rammene som er lagt.

Optimalt sett bør vern også på sikt innebære redusert omfang av jakt, spesielt på rødlistede arter.»

Skagerak Kraft AS (brev dagsett 14.12.21) uttaler følgende:

«Skagerak Kraft AS vil bemerke at det er viktig at denne type saker underlegges grundige saksbehandlingsprosesser og at alle involverte interessenter gis anledning til å uttale seg. Skagerak konstaterer at brukseierforeningene i de aktuelle kommunene ikke er på høringslisten, dvs. Øst-Telemarkens Brukseierforening (ØTB) og Arendals Vasdrags Brukseierforening (AVB). Skagerak antar at dette skyldes en inkurie og at de involveres i det videre arbeidet. Et av områdene som foreslås vernet, Finndølagjuvet/Finndalstveit (område 4) berører AVBs interesser direkte, og vi har videresendt høringsbrevet til AVB. Vi har ikke sjekket verneforslagene som ligger i ØTBs reguleringsområde.

Tre av verneforslagene berører Skageraks interesser:

- Område 3, Sannesnåsa i Drangedal kommune
- Område 4, Finndølagjuvet/Finndalstveit i Fyresdal kommune
- Område 6, Kleppefjell, utvidelse i Hjartdal kommune.

Nedenfor følger våre kommentarer til de respektive verneforslagene.

Område 6. Kleppefjell, utvidelse i Hjartdal kommune

Den foreslåtte utvidelsen av Kleppefjell naturreservat omfatter svært store arealer mellom Hjartdal og Tuddalsdalen. Sauland kraftverk AS, som eies av Skagerak Kraft AS, Notodden Energi AS, Hjartdal kommune og lokale grunneiere, fikk konsesjon for utbygging av Hjartdøla og Skogsåa med tilhørende bekkeinntak i Grovaråa, Vesleåa, Kvitåa og Uppstigåa, den 12.02.2016.

Selve kraftstasjonen og store deler av tunnelsystemet for Sauland kraftverk er planlagt plassert i fjell under de foreslåtte utvidelsene av Kleppefjell naturreservat. Skagerak antar i denne sammenheng at det ikke ville være noen konflikter mellom utbyggingsformålet og verneformålet.

På vedlagt kart, se vedlegg 1 og 2, har vi sammenstilt foreslått vernegrense, med konsesjonsgitte løsninger.

Sammenstillingen viser at det er to områder hvor en kan få konflikt mellom verneforslaget og konsesjonsgitt utbyggingsløsning:

- Ved planlagt bekkeinntak i Uppstigåa (på kartet benevnt Rådalsløken).*
- Ved planlagt lufting for svingesjakta for driftstunnelen mellom Sønderlandsvatn og kraftstasjonen (Sauland II) nord for Trytetjønnfjell.*

Bekkeinntaket i Uppstigåa

Skagerak anser at bygging av det planlagte bekkeinntaket i Uppstigåa (på kartet benevnt Rådalsløken) med tilhørende adkomstveg ikke kan kombineres med et eventuelt vern av det samme arealet. Vi vil derfor be om at grensene for verneområdet justeres slik at en unngår konflikter mellom verne- og utbyggingsformål. I vedlegg 3 har vi laget et forslag til justerte vernegrenser. Forslag til justerte grenser er vist med rød stiplet linje.

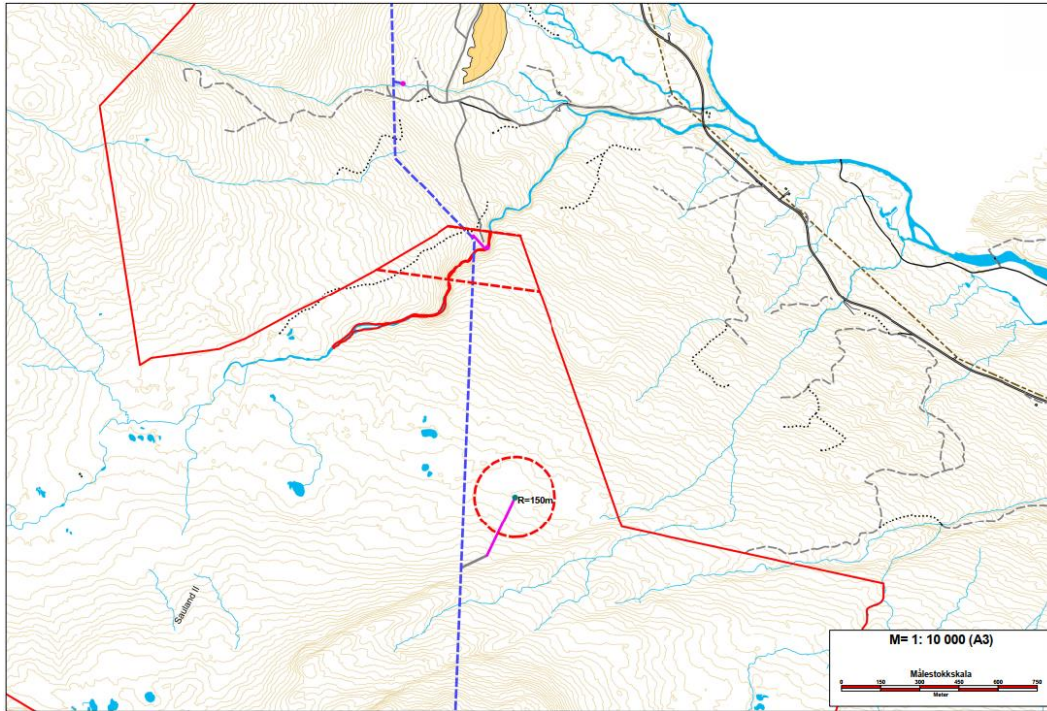
Svingesjakt nord for Trytetjønnfjell

Nord for Trytetjønnfjell er det planlagt et luftehus for svingesjakten for driftstunnelen fra Sønderlandsvatn. Planlagt inngrep er begrenset og Skagerak anser konfliktpotensialet mellom konsesjonsgitt løsning og verneformålet som svært begrenset i en driftsfase for kraftverket, jfr. vedlegg 4. Fotoet nedenfor viser et eksempel fra en tilsvarende luftehus for svingesjakten til Haukerei kraftverk i Fyresdal kommune.

I en anleggsfase vil det kunne bli noe mer aktivitet i området. Transporten er planlagt med helikopter. Skagerak foreslår at en tar ut et sirkelareal med en radius på 150 meter rundt det planlagte luftehuset, et areal tilsvarende det som er vist for konsesjonsgitt løsning, se vedlegg 4. Sirkelarealet er også vist på vedlegg 3 hvor justerte grenser er vist med rød stiplet linje. En bør også legge inn et punkt i vernebestemmelsene som sikrer at en kan få tillatelse til frakte nødvendig utstyr inn i området i en byggeperiode.

Skagerak bistår gjerne med ytterligere informasjon i det videre arbeidet med verneforslagene for å sikre utilsiktede konflikter mellom konsesjonsgitte løsninger og foreslåtte verneområder.

Vedlegg:

Vedlegg 3: Kart i målestokk 1:10:000 med forslag til justerte grenser for foreslått utviding av Kleppefjell naturreservat.»

Naturvernforbundet i Midt-Telemark (brev dagsett 15.12.21) uttalar følgjande:

«Generell kommentar til verneplanarbeidet

Naturvernforbundet i Midt-Telemark (NVMT) viser til invitasjon om å komme med uttale til Statsforvaltarens verneplanarbeid for 28 skogområde i Telemark. NVMT har i høve til skogområda lokalisert i Midt-Telemark-regionen lagt merke til at nokre av verneforslaga som nå ligg ute, viker i påfallande grad frå fagbiologars egne verneforslag. Generelt er tendensen at fagbiologanes arronderingar er meir restriktive enn tilbydars, og i enkelte tilfelle betydeleg meir restriktive. NVMT vil nytte høvet til kommentere at det er to problem Statsforvaltaren må leggje vekt på i vernearbeidet framover: 1) Me er bekymra for at verneprosenten for Telemark på sikt kan fyllast i for stor grad opp av skog med liten eller ingen verneverdi, og 2) at vern av skogområde bestående av ungskog og hogstflater også vil kunne svekke publikums tillit til at myndigheitenes vernearbeid fagleg sett er forsvarleg. Under vil me kommentere to av dei føreslåtte verneforslaga spesielt, begge lokalisert i Nome kommune.

.....

Avsluttande merknader

Naturvernforbundet i Midt-Telemark meiner at fleire interessante og viktige område i denne prosessen er blitt føreslåtte for vern, men me ser også med ei viss bekymring på tendensen til å inkludere større areal med liten eller ingen verneverdi i dei ulike forslaga. Tilfella me har valt å kommentere ovanfor skil seg spesielt ut, og da i ein slik grad at Statsforvaltaren etter vår meining bør gjera vernesonene for desse to lokalitetane meir restriktive og meir i samsvar med fagbiologanes vurderingar.»

Statnett (e-post motteke16.12.21) uttalar følgjande:

«Det vises til melding om oppstart av verneplanprosess - Frivillig skogvern på privat grunn - 28 områder i Telemark. Statnett har ikke transmisjonsnettanlegg som blir berørt av planene

og har derfor ingen merknader.»

Direktoratet for mineralforvaltning (brev dagsett 20.12.20) skriv at deira sektorområde ikkje er rørt, og har ingen merknader til utviding av Kleppefjell.

Norges vassdrags- og energidirektorat (brev dagsett 16.3.22, 3 mnd. etter frist) uttalar følgjande:

«Vi viser til melding om start av verneplanprosess for nye områder for frivillig vern av skog i kommunene Drangedal, Fyresdal, Hjartdal, Kviteseid, Midt-Telemark, Nome, Notodden, Porsgrunn, Seljord, Tinn og Tokke.

NVE har sett gjennom oppstartsmeldingen for de foreslåtte verneområdene med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner m.m.

.....

- *Så langt vi kjenner til er det nettanlegg nært områdene Hovdestøyl – Songedalsnuten, Kleppefjell (utvidelse), Tinnegrend, Hanakne, Viersdalen og Modalen. NVE ber netteiere uttale seg.*
- *I områdene Sannesnåsa, Finndalstveit-Finndølajuvet, Kleppefjell, utvidelse, Tårånli, Hyttedokkåsen, Skitnebufjellet, utvidelse, inkl. Nivelåsen, Svartevjuv-Vestfjellet og Modalen er det ulike energi- og vassdragsinteresser i forbindelse med reguleringsmagasin og kraftverk. Nærmere kommentarer om områdene står beskrevet videre i dette dokumentet.*
- *NVE ber om at alle berørte parter blir inkludert i adresselisten. Dette gjelder områdekonsesjonærer, netteiere, magasinregulanter, kraftselskapseiere, grunneiere m.m. Dette er for at de skal få muligheten til å uttale seg om hvorvidt vern påvirker eksisterende eller fremtidige planer. NVE kan ikke se at brukseierforeningene i de aktuelle kommunene er på høringslisten, dvs. Øst-Telemarkens Brukseierforening (ØTB) og Arendals Vasdrags Brugseierforening (AVB).*
- *Skagerak Kraft AS har uttalt seg og vil bemerke at det er viktig at denne type saker underlegges grundige saksbehandlingsprosesser og at alle involverte interessenter gis anledning til å uttale seg. AVB har blitt informert om vern av Skagerak Kraft AS og har uttalt seg. NVE støtter opp under Skagerak Kraft AS sin uttalelse og ber statsforvalteren ta uttalelsen til følge.*
- *Statnett har uttalt seg ifb. oppstartsmeldingen og informerer at de ikke har transmisionsnettanlegg som blir berørt av planene og har derfor ingen merknader.*
- **Nettanlegg**
NVE gjør oppmerksom på at Telemark Energi AS (tidligere Midt-Telemark Energi AS), DE Nett AS (tidligere Drangedal Everk AS), Vest-Telemark Kraftlag Nett AS (tidligere Vest-Telemark Kraftlag AS), Lede AS (tidligere Skagerak Nett AS), Everket AS (tidligere Notodden Energi Nett AS) og Stannum AS (tidligere Tinn Energi Nett AS) har områdekonsesjon i de ulike verneområdene. Vi oppfordrer nettselskapene til å uttale seg om verneforslaget kommer i konflikt med eksisterende eller fremtidige prosjekter. NVE har ikke detaljert kjennskap til planer knyttet til distribusjonsnett. Det er spesielt viktig at områdekonsesjonærene og

netteierne uttaler seg om aktuelle planer. NVE ber nettselskapene til å uttale seg selv i tilfeller uten konflikt.

For at selskapene skal ha mulighet til å uttale seg videre i prosessen, ber vi om at de inkluderes i høringslisten. Som følge av lovkrav fra NVE har flere av nettselskapene endret navn. Det er viktig at riktig selskap med riktig navn blir inkludert i høringslisten.

I områdene Hovdestøyl – Songedalsnuten, Kleppefjell (utvidelse), Tinnegrend, Hanakne, Viersdalen og Modalen ligger nettanlegg nært, men utenfor foreslåtte verneområde. NVE ber nettselskapene vurdere om de trenger standardbestemmelser som sikrer drift og vedlikehold, inkludert sikringshøgst med tilhørende motorferdsel. NVE ber også nettselskapene å vurdere bestemmelsene under for oppgradering og fornyelse. Selv om disse er en del av standardbestemmelsene blir ikke de inkludert hvis nettanlegg ligger utenfor verneområdet med mindre nettselskapene uttaler om de har behov for disse:

- § 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene:
 - o «Oppgradering eller fornyelse av eksisterende kraftledning for heving av spenningsnivået og økning av linetverrsnittet når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.»
- § 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser:
 - o «Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.»

.....

▪ **Kraftverk**

Så langt vi kjenner til er det kraftverksinteresser i områdene Tårånli, Modalen, Svartejuv-Vestfjellet og Kleppefjell, utvidelse.

.....

- *I den foreslåtte utvidelsen av Kleppefjell naturreservat ligger det en kraftverkstunnel tilhørende Sauland kraftverk AS, som eies av Skagerak Kraft AS. NVE er positive til at Skagerak Kraft AS har uttalt seg ifb. oppstartsmeldingen og ber statsforvalteren ta uttalelsen til etterretning.*

.....

Vi ber statsforvalteren sende verneforslaget til eierne av kraftverkene for å unngå at verneforslaget kommer i konflikt med drift, vedlikehold eller oppgradering av kraftverkene. NVE ber kraftverkseierne å uttale seg om hvorvidt vern vil være i konflikt med drift og vedlikehold av kraftverket. Deres hensyn med tanke på drift og vedlikehold, konsesjonsbestemmelser må bli ivaretatt.

▪ **Øvrige kommentarer til områdene**

.....

Kleppefjell, utvidelse

I den foreslåtte utvidelsen av Kleppefjell naturreservat ligger det en kraftverkstunnel tilhørende Sauland kraftverk AS, som eies av Skagerak Kraft AS. Sauland kraftverk AS, Notodden Energi AS, Hjartdal kommune og lokale grunneiere, fikk konsesjon for utbygging av Hjartdøla og Skogsåa med tilhørende bekkeinntak i Grovaråa, Vesleåa, Kvitåa og Uppstigåa, den 12.02.2016. Skagerak Kraft AS har uttalt seg ifb. oppstartsmeldingen og informerer at selve kraftstasjonen og store deler av tunnelsystemet for Sauland kraftverk er planlagt plassert i fjell under den foreslåtte utvidelsen av Kleppefjell naturreservat.

Videre antar Skagerak Kraft AS at det i denne sammenheng ikke ville være noen konflikter mellom utbyggingsformålet og verneformålet. De skriver dog i sin uttalelse at det er to områder hvor det kan forekomme konflikt mellom verneforslaget og konsesjonsgitt utbyggingsløsning.

NVE ber statsforvalteren se nærmere på Skagerak Kraft AS sin uttalelse for mer informasjon og at uttalelsen blir tatt til følge. Vi ber statsforvalter å ha en dialog med Skagerak Kraft om behov for unntaksbestemmelser i verneforskriften for å kunne bygge og drifte konsesjonsgitt kraftverk samtidig som vern blir igangsatt. NVE ber Skagerak Kraft AS vurdere om de trenger bestemmelser for å drifte og vedlikeholde kraftverkstunnelen ifb. kraftverket.

*Lede AS har områdekonsesjon i området og de eier et 22 kV distribusjonsnett som ligger nært området i nord-østlig del. Det går en vei mellom vern og nettløse. NVE ber Lede AS uttale seg om distribusjonsnettet kommer i konflikt med det foreslåtte verneområdet.
.....»*

Skagerak Energi (e-post dagsett 19.12.23) uttaler følgende:

I samband med førebuingane til høring av utviding av Kleppefjell og Venelinuten naturreservat sendte Statsforvaltaren ein førespurnad til Skagerak Energi for å avklare vernegrensar i forhold til deres fyrste uttale, der det kunne oppstå interessekonflikt. Vi gjengir svaret frå Skagerak Energi her:

«Har gjort en utsjekk på utvidelse av Kleppefjell naturreservat opp mot Sauland kraftverk. I forbindelse med høringssvar oversendt Statsforvalteren 14.12.2021 ble det sendt over en kartfil som viser hvor kraftverket kommer til å ligge, tunneltraseer og bekkeinntak. Det planlegges ikke store endringer i utbyggingsplanene ift. til løsning som fikk konsesjon i 2016 og høringssvaret er fortsatt gjeldende.

Den eneste endringen fra forrige gang er at svingesjakten for Sauland II er flyttet og ikke lenger kommer ut i dagen ved Trytetjønnfjell. Driving av svingeskakten planlegges nå i sin helhet fra innsiden av fjellet og inngrepene i terrenget reduserer dermed til et minimum. Eventuelt behov for sikring av sjakten for 3. person/vilt vil bli vurdert når sjakten er etablert.

Etter Skageraks vurdering er det uproblematisk om området hvor svingesjakten nå planlegges etablert vernes, så lenge vernebestemmelsene åpner opp for tilsyn og vedlikehold av sjakten. Behov for tilsyn og vedlikehold av sjakten vil bli svært begrenset. Sjakten er ikke merket på kartet jeg nå sender over, men den kommer ut ca. der hvor det står Steinskotet er merket på kart.

Utdrag fra høringssvar 14.12.2021: *Skagerak anser at bygging av det planlagte bekkeinntaket i Uppstigåa (på kartet benevnt Rådalsløken) med tilhørende adkomstveg ikke kan kombineres med et eventuelt vern av det samme arealet. Vi vil derfor be om at grensene for verneområdet justeres slik at en unngår konflikter mellom verne- og utbyggingsformål. I vedlegg 3 har vi laget et forslag til justerte vernegrensar. Forslag til justerte grenser er vist med rød stiplede linje.*

Det ligger ikke inne i dette kartet forslag til justerte grenser, den røde stiplede linja klarer ikke å vises i denne pdfen. Kan oversende dette på et senere tidspunkt. Vi tar gjerne et møte på

nyåret for å definere grensene på en best mulig måte, slik at vi ikke reduserer verneområdene mer enn nødvendig, samt at det ikke blir konflikt med prosjektets inngrepsgrenser.»

STATSFORVALTARENS KOMMENTARAR TIL DEI INNKOMNE MERKNADENE

Når det gjeld uttalen frå Språkrådet om å finne eit meir dekkande namn på naturreservatet ved utvidinga, så har Statsforvaltaren i samråd med AT Skog som representerer grunneigarane foreslege namnet Kleppefjell og Venelinuten naturreservat.

Når det gjeld innspelet frå Landbruksdirektoratet, så vil vi kommentere at området som er planlagt verna ikkje har støl/seterområde, men dersom det skulle vere aktuelt med beitedyr innanfor verneområdet er det tatt høgde for det og dei andre innspela i verneforskrifta, jf. § 4, § 6 og § 7.

Når det gjeld merknaden frå Forsvarsbygg, så vil vi kommentere at vi har teke omsyn til unntak for militær operativ verksemd og omsynet til militær luftoperativ verksemd i § 6, første ledd og § 6, bokstav c.

I forhold til utsegna frå BirdLife Norge avdeling Telemark som ønskjer kartlegging av fugl i områda som inngår i oppstartsmeldinga av oktober 2021 vil vi kommentere at fugl ikkje inngår som ein fast del av kartleggingsoppdraget som konsulentfirmaa utfører (kartlegginga i dette tilfellet har blitt utført etter metodikken i handbok 13 frå DN (no Miljødirektoratet)). Dette forklarar kvifor det kjem fram lite eller ingen kunnskap om fuglar i dei biologiske kartleggingane som gjennomførast som del av verneprosessen. I ein del tilfelle sit Statsforvaltaren sjølv på kunnskap om fuglelivet i tilknytning til tilbodsområde, som då synleggjerast i høyringa for det enkelte området. Dette kan i enkelte tilfelle innebere at områder med lokal verneverdi (*) hevast til ein høgare verneverdi. Statsforvaltaren er i prinsippet einig med BirdLife Telemark i at kartlegginga av fugl burde vore ein fast del av kartleggingane.

Når det gjeld uttala frå Skagerak Kraft AS og Skagerak Energi AS så har Statsforvaltaren i dialog med dei vurdert at den beste løysinga på konflikt mellom grenser foreslått ved oppstart ved bekkeinntak ved Uppstigåi (Rådalsløken) er å flytte noko på vernegrensa slik at inntaket vert liggande utanfor verna område (Sauland kraftverk AS). Når det gjeld svingsjakt planlagt inne i Trytetjønnfjell (i sørvendt li i sør) skriv Skagerak Energi AS i sin siste uttale at det er uproblematisk at det ligg innanfor vernegrensene dersom forskrifta opnar for tilsyn og vedlikehald. Statsforvaltaren legg til eit punkt i forskrifta som varetek dette, jf. § 4 og § 6.

Når det gjeld kommentarane til Naturvernforbundet i Midt-Telemark (NVMT) så gjeld den fyrst og fremst for regionen Midt-Telemark, og Statsforvaltaren har difor ikkje kommentarar til deira uttale når det gjeld utviding av Kleppefjell, som ligg i Hjartdal kommune.

Når det gjeld uttala frå NVE så støttar dei opp om uttalen frå Skagerak Kraft AS. NVE har gjeve uttale til planane for Sauland kraftverk AS, og Statsforvaltaren viser difor til ovenstående kommentar på deira uttale.

Traktorveg inn til Husevatn: Traktorvegen som går opp lia vestover frå Tuddalsdalen, opp til Husevatn, var i utgangspunktet teke inn i vernearealet. Etter ein dialog mellom Statsforvaltaren og AT Skog på vegne av grunneigarane i området har ein bestemt at vegen blir teke ut. Det same gjelder eit par hytter ved Husevatn som ligg i tilknytning til denne traktorvegen. Det er ein del køyring på denne traktorvegen gjennom året og det ville vere

vanskeleg å tilpasse denne bruken til ein verneforskrift. Vernekartet er dermed endra frå oppstartsmelding til høyring i dette området. Når denne traktorvegen går ut vert vernearealet splitta opp på to skilde område. Uttak av areal her berører ikkje nokon av kjerneområda som er kartlagt innanfor utvidingsområdet, eller andre tungtveiiande artsfunn. Statsforvaltaren kan difor ikkje sjå at dette utgjør eit problem i forhold til vernekvalitetane. Samla vil endringane frå oppstart på verneprosess til høyring utgjere eit frådrag på ca. 63 dekar (traktorveg opp til Husevatn og endring av grense ved Rådalsløken på grunn av energi- og vassdragsinteresser).

Vidare sakshandsaming

Verneforslaget med skildring av området, vernekart og forslag til verneforskrift blir sendt på ei felles sentral og lokal høyring med frist **22. april 2024**. Føremålet med høyringa er å få fram opplysningar om interesser som kan bli råka av det planlagde vernet.

Etter høyringa vil Statsforvaltaren summere opp innkomne fråsegner, kommentere desse og utarbeide ei tilråding om vern til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet vil etter dette lage innstilling til Klima- og miljødepartementet og vedtak om vern blir gjort ved kgl. res. av Kongen i statsråd.

5. Verneplanen sitt omfang

Utvidingsarealet av eksisterande Kleppefjell naturreservat består av to delområde. Eit av delområda (kartlagt som Kleppefjell NR (utv.)) har fått nasjonal verneverdi (***) og det andre delområdet (kartlagt som Kleppefjell NR (utv.) 2) har isolert sett fått regional verneverdi (**), men sett i samanheng med eksisterande verneområde Kleppefjell NR og Kleppefjell NR (utv.) vurderast totalarealet å vere nasjonalt verneverdig (***):

Namn	Kommune	Tal på grunneigarar i utvidingsarealet	Eksisterande areal	Utviding av eksisterande areal	Totalareal	Verneverdi utviding
Kleppefjell naturreservat	Hjartdal	14*	1739 daa	21328 daa	23067 daa	(***) nasjonal

*) Eigedomar med tilbodsareal: 65/7, 65/9, 61/6, 65/8, 69/2, 65/3, 61/5 og 61/11, 71/2, 72/2, 71/1, 69/1, 64/1, 72/1 og 68/1. Sjå og kap. 6, faktaarket.

Mørk brannstubbelaav i kjerneområde 7. Foto: Jogn Gunnar Brynjulvsrud

6. Faktaark

LOKALITETAR:	Kleppefjell NR (utv.) og Kleppefjell NR (utv.) 2
KOMMUNE:	Hjartdal
FYLKE:	Vestfold og Telemark
VERNEKATEGORI:	Naturreservat
AREAL:	21328 daa (utvidingsareal)
HØGDE OVER HAVET:	Ca. 235-960 m.o.h.
EIGEDOMAR:	Gnr./bnr.: 61/5-61/11, 61/6, 64/1, 65/3, 65/7, 5/8, 65/9, 68/1, 69/1, 69/2, 71/1, 71/2, 72/1, 72/2

Verneforslaget omfattar to delområde som grensar inntil eksisterande Kleppefjell naturreservat. Det føreligg et eige faktaark for kvar av delområda som ligg nord (Kleppefjell NR (utv.)) og vest (Kleppefjell NR (utv.) 2) for reservatet. Området Kleppefjell NR (utv.) 2 er tidlegare kartlagd i sin heilheit i samband med kalkskogprosjektet i 2015 kor det vart gjennomført naturfaglege registreringar av naturtypar i området Kleppefjell-Runningsfjell (Reiso 2016). Området vart vurdert å ha nasjonal verneverdi (verdi 5).

Faktaarket for tilbodsområdet Kleppefjell NR (utv.) og Kleppefjell NR (utv.) 2 er skriva på bokmål frå kartleggarane sin side, og vi har ikkje endra dette til nynorsk.

SKILDRING AV OMRÅDET

Kleppefjell NR (utv.) (Høitomt og Brynjulvsrud 2020)

Undersøkesområdet strekker seg fra Lifet i sørøst til Skimyrfjellet i nordvest og omfattar i øst også en del av Kleivsfjellet i Hjartdal kommune. Området har relativt variert topografi med flere bratte skogdekte lisider med forskjellig eksponering, små bekkekløfter, myrflater og myrlendt skog og snaufjell. Høydespennt strekker seg fra 300-960 m. o. h. Berggrunnen består i sørøstre del av området av metasandstein og skifer og i nordvestre del av kvartsitt. Løsmassene domineres av morenemateriale, men det forekommer også en del torv og myr og bart fjell. Det meste av området ligger i sørboreal (50%) og mellomboreal (40%) sone med en andel i sør i boreonemoral sone (5%) og en andel i høyereliggende områder i nord i nordboreal sone (5%). Området ligger i svakt oseanisk seksjon.

VEGETASJON, SKOGSTRUKTUR OG PÅVERKNAD

I dette avsnittet er mellom anna såkalla «raudlista» naturtypar omtalt. Det er naturtypar som er gitt status etter kor stor risiko det er for av dei går tapt. Status er henta frå Norsk Raudliste for naturtypar 2018 frå Artsdatabanken. VU = sårbar.

I lavereliggende områder i sørøstre del av området er vegetasjonen variert og omfattar fattig vegetasjon av type blåbær-, bærlyng- og lyngvegetasjon, men det forekommer også betydelige arealer i lisidene med rikere typer som svak lågurt- og lågurtvegetasjon, stedvis høgstaudevegetasjon i sigepåvirkede partier. I tillegg forekommer små arealer med svært baserik lågurtvegetasjon. I tresjiktet dominerer furu i tørkeutsatte arealer og gran i friske arealer. I tillegg forekommer boreale løvtrær som osp, bjørk og i mindre grad rogn, samt noe edelløv med spisslønn og hassel. Stedvis er det mye einer i busksjiktet. Variasjonen i vegetasjon avtar i de høyereliggende, nordvestre delene av avgrenset areal, men det forekommer bl.a. små bekkekløfter og sigepåvirkede arealer med småskalavariasjon også her. Større sammenhengende arealer med mer eller mindre homogen fattig vegetasjon dominerer imidlertid, og flatene domineres i hovedsak av bærlyng- og lyngvegetasjon i mosaikk med

fattige myr- og myrskogsmarker, mens lisider og forsenkninger domineres av blåbærskog. Furu dominerer på flater og koller og gran i nordvendte lisider og forsenkninger. I tillegg forekommer en del bjørk, noe rogn og osp. I de høyestliggende arealene dominerer lyng- og lavskog, og åpen grunnlendt lyngmark. De rødlistede naturtypene kalk- og lågurtfuruskog (VU) og kalkgranskog (VU) forekommer i lavereliggende områder.

Gammel skog dominerer i det meste av verneforslaget. I lavereliggende områder dominerer gammel skog, men skogen er i varierende grad preget av historisk utnyttelse med eksempelvis plukkhogst og beite. Kontinuiteten mht. død ved er varierende, men det er på det jevne relativt bred spredning i nedbrytningsfaser av gran. I høyereliggende områder dominerer gammel glissen furuskog på flatene. Denne skogen bærer preg av historisk utnyttelse i form av plukkhogst, men det er allikevel relativt tett mellom forekomster med død ved av furu og keloelementer. Brannstubber forekommer spredt. I tillegg er det en god del furutrær med svært høy alder i området. Samlet sett er området svært lite preget av inngrep i nyere tid. Andelen påviste rødlistearter med krav til kontinuitet i skog, og antall funn/tetthet av visse arter vitner om et område med forholdsvis stor tetthet av kontinuitetsbærende elementer.

Det ble avgrenset 14 kjerneområder innenfor avgrenset areal. Av disse er to lokaliteter vurdert som svært viktige (A-verdi), 11 som viktige (B-verdi) og en lokalitet som lokalt viktig (C-verdi).

VERNEINTERESSAR

I dette avsnittet er mellom anna såkalla «raudlista» artar omtalt. Det er artar som er sjeldne og som er gitt ulik status etter kor stor fare det er for utrydding. Status er henta frå Norsk Raudliste 2015, frå Artsdatabanken. EN = sterkt trua, VU = sårbar, og NT = nær trua, der «sterkt trua» er meir sjeldan enn «nær trua».

Avgrenset areal spenner over et betydelig høydespenn (300-600 moh.) og innehar forholdsvis stor variasjon i vegetasjonstyper og eksponering. I tillegg forekommer relativt store områder med gammel skog og kontinuitetsbærende elementer. Dette gjenspeiles i en stor artsdiversitet med mange påviste krevende arter innen flere artsgrupper. I de lavereliggende områdene i sør forekommer bl.a. prikkporekjuke *Skeletocutis jelicii* (EN), gul snyltekjuke *Antrodiella citrinella* (VU), rosa tusselav *Schismatomma pericleum* (VU), grønnsko *Buxbaumia viridis* (NT) og krattsoleie *Ranunculus polyanthemose* (NT). Rosenkjuke *Fomitopsis rosea* (NT) er vanlig forekommende i denne delen av området, og i noe mindre grad rynkeskinn *Phlebia centrifuga* (NT). I de høyereliggende områdene på flatene nord for Trytetjønnfjell erulvelav *Letharia vulpina* (NT) og blanknål *Calicium denigratum* (NT) vanlig forekommende på gamle gadd av furu. Mørk og lys brannstubbelav *Carbonicola myrmecina* og *C. anthracophila* (begge VU) opptrer spredt. Tyrinål *Chaenothecopsis fennica* (NT), rotnål *Microcalicium ahlneri* (NT) og vanlig sotbeger *Calicium tigillare* (NT) ble notert. Rimnål *C. viridalba* (NT), trollstobeger *Acolium karelicum* (VU) og sukkernål *Chaenotheca subroscida* (NT) ble påvist i gammel granskog, fagerkjuke *Ceriporia excelsa* (NT) i granblandingsskog. I tillegg til ovenstående er gubbeskjegg *Alectoria sarmentosa* (NT), sprikeskjegg *Bryoria nadvornikiana* (NT) og svartsoneskjuke *Phellinus nigrolimitatus* (NT) registrert flere steder innenfor avgrenset areal, samt signalarter for skog med en viss kontinuitet som eksempelvis granrustkjuke *Phellinidium ferrugineofuscum* og duftskinn *Cystostereum murrayii*.

Totalt 23 rødlistede arter (1 EN, 7 VU, 15 NT) ble påvist i løpet av feltundersøkelsen. Av rødlistede ansvarsarter finnes prikkporekjuke og gul snyltekjuke.

Området Kleppefjell NR (utv.) vurderes isolert sett å være i nedre sjiktet av nasjonalt verneverdig (***). Området berikes betydelig av lavereliggende områder i sørøst med rike skogtyper og varmekjær vegetasjon. Sett i sammenheng med eksisterende verneområde Kleppefjell NR og Kleppefjell NR (utv.) 2 vurderes totalarealet å være nasjonalt verneverdig.

Området Kleppefjell NR (utv.) oppnår høy mangeloppfyllelse på mangelnaturtyper som følge av over 1000 daa gammel furuskog som har stort udekket vernebehov i fylket. I tillegg forekommer over 20 daa kalkbarskog hvorav både kalkfuru- og kalkgranskog har middels udekket vernebehov i fylket. Området oppnår høy mangeloppfyllelse på generelle mangler som følge av over 1000 daa biologisk gammel skog. Kleppefjell NR (utv.) oppnår samlet høy mangeloppfyllelse.

SKILDRING AV OMRÅDET

***Kleppefjell NR (utv.) 2* (Reiso 2020)**

Lokaliteten omfatter sør-vestvendte lisider på vestsiden av Kleppefjell naturreservat, nord for Sauland inn til Skårdal i Hjartdal kommune. Undersøkellesområdet omfatter i hovedsak bratte-slake lisider, med stedvise brattheng, sva og urer. Liene er i hovedsak jevne, men grunne bekkedaler og vannsig er vanlige. Høydegradienten er stor og omfatter rundt 490 meter, fra 235 meter nederst til 725 meter øverst i lia. Grunne areal dominerer lisidene som helhet, mest løsmasser ble sett i form av en grov blokkur rett vest for reservatet. Berggrunnen i området er metasandstein og skifer. Området ligger i sørboreal sone i svakt oseanisk vegetasjonsseksjon.

VEGETASJON, SKOGSTRUKTUR OG PÅVERKNAD

I dette avsnittet er mellom anna såkalla «raudlista» naturtypar omtalt. Det er naturtypar som er gitt status etter kor stor risiko det er for av dei går tapt. Status er henta frå Norsk Raudliste for naturtypar 2018 frå Artsdatabanken. VU = sårbar.

Liene på begge sider av Kleppefjell NR er preget av stor andel av rike vegetasjonstyper. Rike typer finnes først og fremst langs søkk og forsengkninger i terrenget der vegetasjonen er påvirket av rikt sigevann. Bærlyng-kalklågurtskog dominerer på de rikeste partiene, med overganger mot litt tørkeutsatt høgstaudeskog på friske areal og mot rik berglendt mark med overganger mot åpen grunnlendt kalkmark (åpen grunnlendt svakt kalkrik/kalkrik lyng/lavmark) på åpne bergsva og på grunne areal i lysåpen skog. Feltsjiktet har en mosaikk av lyng, gras og urter, der en rekke varme- og basekrevende arter inngår. På konvekse partier og i øvre deler av liene dominerer fattigere lyngfuruskog og svak lågurtvegetasjon med raske overganger mot rikere typer. Furu dominerer tresjiktet som helhet, spesielt grunne areal i lisidene. I furuskogen er det varierende innslag av borealt løv, edelløvtrær (hassel, alm, ask, lind, barling og lønn, samt noe eik) og gran. Mer grandominerte blandingsskoger finnes langs enkelte søkk, gjerne på areal med mer løsmasser i bunn av liene, men er av lite omfang.

Av rødlistede naturtyper er lågurt-lyngfuruskog vanlig, samt det finnes betydelig areal med lågurt-kalkfuruskog som begge omfattes av kalk- og lågurtfuruskog (VU). Det er også flekkvis innslag av åpen grunnlendt kalkrik mark i boreonemoral sone (EN).

Eldre skog dominerer undersøkt areal. Spesielt er furuskogen i partier gammel, der aldersfase dominerer. En betydelig andel av furutrærne er tydelig gamle med stagnert vekst og flat krone. Død ved finnes i liten grad, mest som spredte ferske vindfall av gran, furu og borealt løv. Av andre viktige nøkkelelementer kan flere gamle og grove søyleeiner nevnes.

VERNEINTERESSAR

I dette avsnittet er mellom anna såkalla «raudlista» artar omtalt. Det er artar som er sjeldne og som er gitt ulik status etter kor stor fare det er for utrydding. Status er henta frå Norsk Raudliste 2015, frå Artsdatabanken. EN = sterkt trua, VU = sårbar, og NT = nær trua, der «sterkt trua» er meir sjeldan enn «nær trua».

Området karakteriseres først og fremst av en svært rik karplanteflora, med en rekke base- og varmekrevende arter. Av rødlistede arter kan alm *Ulmus glabra*, ask *Fraxinus excelsior*, barlind *Taxus baccata* (alle VU), stavklokke *Campanula cervicaria* (NT), stjernetistel *Carlina vulgaris* (NT), bakkesøte *Gentianella campestris* (NT) og søstermarihånd *Dactylorhiza sambucina* (VU) nevnes spesielt. Foruten rosenkjuke *Fomitopsis rosea* (NT) på noen granlæger og begerfingersopp på hver sin døde osp, ble det ikke sett krevende råtesopp. Av krevende insekter ble apollosommerfugl *Parnassius apollo* (NT) sett under feltarbeidet. Potensialet for flere krevende insekter regnes også som stort. Totalt er det registrert 9 rødlistede arter (4 VU, 5 NT) i området.

Området Kleppefjell NR (utv.) 2 vurderes å være regionalt verneverdig (**) isolert sett. Sett i sammenheng med eksisterende verneområde Kleppefjell NR og Kleppefjell NR (utv.) vurderes imidlertid totalarealet å være nasjonalt verneverdig.

Området Kleppefjell NR (utv.) 2 oppnår høy mangeloppfyllelse på mangelnaturtyper som følge over 400 daa kalkbarskog som har middels udekket vernebehov i fylket. Lokaliteten oppnår høy mangeloppfyllelse på generelle mangler som følge av over 250 daa lavlandsskog og over 250 daa høybonitetsskog i sørboreal vegetasjonssone. Lokaliteten oppnår samlet høy mangeloppfyllelse.

FØREMÅL

Føremålet med forskrifta er å ta vare eit storområde som har særskilt betydning for biologisk mangfold på grunn av lågurt- og kalkfuruskog, samt kalkgranskog og innslag av varmekjær lauvskog. Området har biologisk gamal skog med til dels mykje keloelementer, brannstubbar og daud ved, samt sjeldne og truga artar av karplanter, sopp og lav.

ANDRE INTERESSER

Det går ein sti gjennom området aust for Fagerskartjønn vest i tilbodsområdet, retning Sjausetvatn. Det går også ein sti inn til ei hytte ved Strandstul innanfor vernegrensa. Stiane kjem fram i vernekartet.

TEKNISKE INNGREP

Det ligg ei hytte ved Strandstul, og ei hytte aust for Rognlia, begge innanfor vernegrensa. Det ligg og ei hytte søraust for Husevatnet som ligg utanfor verneområdet, samt ei hytte nedanfor utløpet av Husevatn. Desse er teke ut i samband med førebuingane til høyring. Hyttene kjem fram i vernekartet.

Det går ein traktorveg gjennom området frå Tuddalsvegen og inn til Husevatnet. Vegen er tatt ut av verneområdet i prosessen fram mot høyring. Den kjem fram i vernekartet.

PLANSTATUS

Arealet ligg i område satt av til LNFR- (landbruks- natur- og friluftsområde) formål i kommuneplanens arealdel.

MERKNADER

Ingen merknadar.

SKOGBRUKSOPPLYSNINGAR

Tabellen under viser skogbruksopplysningar for tilbodsområdet (utvidingsareal).

Namn	Total-areal	Produktivt areal i daa				Anna areal i daa				Tilvekst/daa	Volum
	daa	H	M	L	Sum	Myr	Annet	Vatn	Imp.	m ³	m ³
Kleppefjell og Venelinuten naturreservat	21392	208	4096	12941	17245	1786	1828	130	403	0,2	123000

Skogbruksopplysningane er levert av AT Skog. Tala kan ha endra seg under prosessen fram til høyring sidan tala i utgangspunktet er frå utsending av oppstartsmelding.

LITTERATUR

[Reiso S., Reiso S., Reiso S. 2016. Naturverdier for lokalitet Kleppefjell-Runningsfjell, registrert i forbindelse med prosjekt Kalkskog Telemark 2015. NaRIN faktaark. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning.](#)

[Høitomt, L. E. og Brynjulvsrud, J. G. 2020. Naturverdier for lokalitet Kleppefjell NR \(utv.\), registrert i forbindelse med prosjekt Frivillig vern 2019. NaRIN faktaark. BioFokus.](#)

[Reiso, S. 2020. Naturverdier for lokalitet Kleppefjell NR \(utv.\) 2, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2019. NaRIN faktaark. BioFokus.](#)

Furugadd med ulvelav. Foto: Torbjørn Høitomt

7. Framlegg til verneforskrifter

Statsforvaltaren foreslår ein ny forskrift i tråd med ny mal frå Miljødirektoratet for det utvida Kleppefjell og Venelinuten naturreservat. Denne får ein litt anna ordlyd og innhald enn den gamle forskrifta frå 10. desember 2018 (<https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2018-12-07-1833>).

Kommentarar til forskriftene

Bruk av naturreservatet til idrettsarrangement eller andre større arrangement er forbode.

Definisjon på større arrangement er omlag 30 deltakarar. Er det fleire deltakarar må det søkjast om løyve, og då kan forvaltningsstyresmakta vurdere dette i høve til § 7 bokstav f.

Merking, rydding og vedlikehald av eksisterande stiar, løyper og gamle ferdselsvegar.

Vedlikehald som rydding av kvist og fjerning av greiner og nedfall i stiar og vegar kan gjerast utan søknad. Vindfall som måtte bli liggjande over stiar kan kappes og leggst til side, normalt vil dette kunne gjerast av grunneigar eller oppsyn. Det kan etter søknad gjevast dispensasjon etter § 7 bokstav b til rydding og vedlikehald av eksisterande stiar, løyper og gamle ferdselsvegar. Dette er ein standard regel vi har med i alle verneforskrifter, og som kan nyttast dersom det viser seg å vera stiar ein *ikkje har kjent til* ved vernet.

Motorferdsel.

Motorferdsel er forbode etter § 5 bokstav a. Det er nokre generelle unntak i § 6 og det kan gjevast dispensasjon etter søknad etter reglane i § 7. I tillegg gjeld lov om motorferdsel i utmark, det vil seia at kommunen og grunneigar må gje løyve til motorferdsel på vanleg måte.

Bruk av sykkel, hest og riding.

Friluftsløven opnar for sykling, riding og anna bruk av hest på veier og stiar i utmarka. I høyringsforslaget vil vi følgje friluftsløvens føresegn. Jf. føresegnet i § 5 bokstav b.

Brenning av bål.

Det er vanleg at det er opna for brenning av bål i store reservat (grense på om lag 700-1000 daa). Ein må då nytte tørrkvist eller ved ein har med seg, ein kan ikkje felle eller hogge opp daude tre.

Rynkeskinn på lite nedbrutt granlåg langs Vesleåa. Foto: Torbjørn Høitomt

Forslag til forskrift om vern av Kleppefjell og Venelinuten naturreservat i Hjartdal kommune i Telemark fylke

Fastsett ved kongeleg resolusjon med heimel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 og § 62. Fremja av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (føremål)

Føremålet med forskrifta er å ta vare eit storområde som har særskilt betydning for biologisk mangfold på grunn av lågurt- og kalkfurskog, samt kalkgranskog og innslag av varmekjær lauvskog. Området har biologisk gamal skog med til dels mykje keloelementer, brannstubbar og daud ved, samt sjeldne og truga artar av karplanter, sopp og lav.

Det er ei målsetjing å behalde verneverdiane i mest mogleg urørd tilstand, og eventuelt vidareutvikle dei.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet omfattar følgjande gnr./bnr.: Hjartdal kommune: 61/5, 61/6, 61/11, 64/1, 65/3, 65/7, 65/8, 65/9, 68/1, 69/1, 71/1, 71/2, 72/1, 72/2.

Naturreservatet dekker eit totalareal på ca. 23067 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet20xx. Dei nøyaktige grensene for naturreservatet skal merkast av i marka. Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Verneforskrifta med kart blir oppbevart i Hjartdal kommune, hos Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernereglar)

I naturreservatet må ingen gjere noko som skadar verneverdiane som går fram av føremålet med vernet.

I naturreservatet gjeld følgjande vernereglar:

- a. Vegetasjonen, medrekna daude buskar og tre, er verna mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerne planter og sopp medrekna lav eller delar av desse frå naturreservatet. Planting eller såing av tre og annan vegetasjon er forbode.
- b. Dyrelivet, medrekna reirplassar og hiområde, er verna mot skade, øydelegging og unødig forstyrring. Utsetting av dyr er forbode.
- c. Det må ikkje setjast i verk tiltak som kan endre naturmiljøet, som til dømes oppføring av bygningar, anlegg, gjerde og andre varige eller mellombelse innretningar, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båtar, framføring av luftleidningar, jordkablar, kloakkleidningar, bygging av vegar, drenering eller anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller anna form for forureining, etterlating av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske utryddingsmiddel. Forsøpling er forbode. Opplistinga av tiltak er ikkje uttømmende.
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangement er forbode.

§ 4. (generelle unntak frå vernereglane)

Vernereglane i § 3 andre ledd er ikkje til hinder for:

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldande lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldande lovverk
- e. beiting
- d. vedlikehald og merking av eksisterande stiar vist på vernekartet

- f. vedlikehald av eksisterande traktorvegar og stiar vist på vernekartet i samsvar med tilstanden på vernetidspunktet
- g. vedlikehald av telemast og tilhøyrande bygning slik tilstanden var på vernetidspunktet
- h. oppsetting av mellombelse mobile jakttårn for storviltjakt
- i. utsetjing av saltsteinar
- j. forsiktig rydding av småbuskar og kvist i samband med storviltjakt
- k. bålbrekking med tørrkvist frå bakken eller ved ein har teke med, i samsvar med gjeldande lovverk
- l. vedlikehald av svingsjakt som del av energi- og kraftanlegg tilhøyrande Skagerak Energi AS

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminne.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel på land og i vatn er forbode, medrekna landing og start med luftfartøy.
- b. Sykling, riding og bruk av hest er forbode utanom eksisterande traktorvegar og stiar.

§ 6. (generelle unntak frå reglane om ferdsel)

Ferdselsreglane i § 5 er ikkje til hinder for gjennomføring av militær operativ verksemd og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsverksemd, og gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgåver som er fastsett av forvaltningsstyresmakta. Unntaket gjeld ikkje øvingsverksemd.

Ferdselsreglane i § 5 andre ledd er ikkje til hinder for

- a. naudsynt motorferdsel i samband med uttransport av sjuke og skadde bufe. Kjøretøy som nyttast skal vere skånsame mot markoverflata. Det skal gjevast melding til ansvarleg oppsyn for verneområdet i forkant av køyring
- b. naudsynt uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikkje set varige spor i terrenget, og med traktor og ATV på traktorvegar vist i vernekartet
- c. landing og start med Forsvaret sine luftfartøy
- d. naudsynt motorferdsel i samband med vedlikehald av svingsjakt som del av energi- og kraftanlegg tilhøyrande Skagerak Energi AS. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendast melding til forvaltningsstyresmakta.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsreglar)

Forvaltningsstyresmakta kan etter søknad gje dispensasjon til:

- a. istandsetting, vedlikehald og skjøtsel av kulturminne
- b. tiltak i samband med forvaltning av vilt og fisk
- c. naudsynt uttransport av felt storvilt med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nemnd i § 6 annet ledd b
- d. oppsetting og vedlikehald av gjerder
- e. merking og rydding av nye stiar
- f. hogst av etablerte plantefelt
- g. avgrensa bruk av naturreservatet for aktivitetar som nemnt i § 3 bokstav d
- h. øvingskøyring for føremål nemnt i § 6 første ledd
- i. Naudsynt motorferdsel for transport av ved, materiale og utstyr til eksisterande hytter
- j. Naudsynt motorferdsel i samband med aktivitetar etter § 4 bokstav f, g, i og l og § 7 bokstav a, b, d, e og f.

§ 8. (generelle dispensasjonsreglar)

Forvaltingsstyresmakta kan gjere unntak frå forskrifta dersom det ikkje strid mot formålet med vernet og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom omsyn til tryggleik eller til vesentlege samfunnsinteresser gjer det naudsynt, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltingsstyresmakta, eller den forvaltingsstyresmakta bestemmer, kan setje i verk tiltak for å oppretthalde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltingsplan)

Det kan utarbeidast forvaltingsplan med nærare retningsliner for forvaltning av naturreservatet. Forvaltingsplanen kan innehalde nærare retningsliner for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltingsstyresmakt)

Miljødirektoratet fastset kven som skal vere forvaltingsstyresmakt etter denne forskrifta.

§ 12. (iverksetjing)

Denne forskrifta trer i kraft straks.

Svartsonekjuke i kjerneområde 9. Foto John Gunnar Brynjulvsrud